

Konkurences padome

**GADA
PĀRSKATS
2019**

SATURS

- 4** Priekšsēdētājas uzruna
- 6** Konkurences padome. Iestādes ID
- 7** Konkurences padomes komanda
- 8** 2019. gads skaitļos
- 9** Aizliegtas vienošanās
- 10** Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana
- 11** Uzņēmumu apvienošanās un paziņotas vienošanās
- 12** Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likums
- 13** Procesuālie pārkāpumi
- 14** Tiesvedības par Konkurences padomes lēmumiem
- 15** Tirgu uzraudzība
- 16** Izmaiņas konkurences tiesību regulējumā
- 17** Publisku personu darbības ietekme uz konkurenci
- 18** Komunikācija un sadarbība
- 20** Starptautiskā darbība
- 21** Konkurences padomes pārvaldība
- 22** Konkurences padomei piešķirtais finansējums un tā izlietojums
- 23** Uzlabojumi iestādes pārvaldībā
- 24** Trīs gadu stratēģijas izpilde
- 26** Konkurences padomes prioritārie uzdevumi 2020. gadā

PRIEKŠSĒDĒTĀJAS UZRUNA

PĀRDOMĀJOT AIZVADĪTO GADU:

VALSTS UN PAŠVALDĪBAS – KONKURENCES SABIEDROTIE VAI PRETINIEKI?

Brīvais tirgus

Definīcija: ekonomiska sistēma, kas balstīta uz pieprasījumu un piedāvājumu un paredz nelielu vai vispār neesošu publiskās varas iesaisti.

Viens no brīvā tirgus pamatelementiem ir godīga konkurence, kas uzņēmējiem nodrošina iespēju ražot un pārdot savas preces, un sniegt pakalpojumus. Jo spēcīgāka uzņēmēju savstarpējā sāncensība, jo vairāk iegūst valsts, tostarp attīstot savu ekonomiku un stiprinot konkurētspēju globālajā līmenī. Meklējot likumsakarības teorijā, publiskajām personām, t.i., pašvaldībām un valstij, vajadzētu būt ieinteresētām veicināt uzņēmējdarbības izaugsmi. Šo aksiomu zina visi. Tomēr – vai tā arī notiek praksē?

Lai cik dīvaini tas skanētu, bet, īsumā raksturojot Konkurences padomes darbu 2019. gadā, dažādās jomās novērojām tieši publisku personu nepamatoti mestus sprunģuļus godīgas un veselīgas konkurences attīstībai.

Pavasārī konstatējām vairāku uzņēmumu aizliegtu karteļa vienošanos pašvaldībai piederošās SIA "Rīgas satiksme" rīkotajās cenu aptaujās par t.s. nanoūdens iegādi. Karteļa vienošanās ir smagākais konkurences tiesību pārkāpums, tomēr kā īpaši rupju kaitējumu Konkurences padome saredzēja pašas SIA "Rīgas satiksme" lomu – uzņēmuma amatpersona ne tikai bija informēta par konkurences neatbilstībām, bet karteli pat iniciēja.

Tikmēr jau citā gadījumā Konkurences padome saskatīja Rīgas domes centienus likvidēt konkurenci sadzīves atkritumu savākšanas tirgū. Līdzšinējo četrus tirgus dalībnieku vietā pašvaldība uz nesamērīgi ilgo 20 gadu termiņu pakalpojuma sniegšanu bija iecerējusi uzticēt vienam uzņēmumam. Rīgā tiek savākta aptuveni puse no visiem Latvijā radītajiem atkritumiem, kas galvaspilsētu padara par ārkārtīgi nozīmīgu atkritumu apsaimniekošanas tirgus daļu un potenciālo darba lauku privātajiem uzņēmējiem. Lai apturētu neatgriezeniskas sekas konkurencei, Konkurences padome neilgu brīdi pēc pārkāpuma lietas ierosināšanas pirmo reizi lēma par pagaidu noregulējuma piemērošanu – aizliegumu apturēt monopolizāciju –, līdz iestāde noslēdz izmeklēšanu.

Tomēr ne tikai pašvaldības mēdz pieņemt konkurencei un iedzīvotājiem nelabvēlīgus lēmumus. Konkurences padome, turpinot iesākto farmācijas nozares pētniecību, 2019. gadā salīdzināja cenu veidošanas mehānismus kompensējamām un nekompensējamām zālēm visās trijās Baltijas valstīs. Secinājumi nebija Latvijai labvēlīgi: mums ir patērētājiem nedraudzīgākais zāļu cenu veidošanas mehānisms Baltijā, kā rezultātā iedzīvotājiem par zālēm jāmaksā dārgāk. Iestādes priekšlikumi ir izdiskutēti par farmācijas nozari atbildīgo iestāžu vidū, tostarp Veselības ministrijā, kas ir apņēmusies pārskatīt esošo mehānismu, lai zāles Latvijas iedzīvotājiem kļūtu pieejamākas.

Šie ir tikai spilgtākie publisku personu lēmumi vai darbības, ar kuru negatīvo ietekmi uz sabiedrības labklājību pērn esam saskārušies. Lai arī Latvijas izauzsmē jau teju 30 gadus ir balstīta uz brīvā tirgus ekonomiku, publisku personu apzināta vai neapzināta vēlme īstenot konkurences kropļojumus aizvien ir

satraucoša ikdiena. Līdz pat 2019. gadam Konkurences padomei nebija disciplinējošu rīku, lai novērstu un atturētu publiskas personas no konkurences kropļošanas un uzlabotu vienlīdzīgas konkurences vidi. Likuma grozījumi, kas stājas spēkā 2020. gada 1. janvārī, publiskām personām tagad nosaka pienākumu ievērot konkurences neitralitāti un sniedz Konkurences padomei efektīvākas pilnvaras, ja pieļautais pārkāpums netiek novērsts.

Ļoti ceru, ka likumā ierakstītā norma publiskām personām kalpos ne tikai kā stingrs atgādinājums par nepieciešamību ļaut attīstīties uzņēmējdarbībai, bet arī mainīs konkurences morāli, nostiprinot pārliecību, ka konkurence ir izauzsmes pamats.

Vienlaikus šis gada pārskats man ir arī pēdējais Konkurences padomes priekšsēdētājas amatā. Esmu gandarīta, ka apmēram astoņus gadus ilgā darbā kopā ar kolēģiem – patiesiem domubiedriem – mums ir izdevies Konkurences padomi izveidot par atvērtu, efektīvu, starptautisku augsti novērtētu un uz attīstību vērstu iestādi. Un, lai gan turpmākajā dzīves cēlienā norises konkurences tiesību piemērošanā un Konkurences padomes darbā vērošu no malas, varu apliecināt: tam, kas savu dzīvi ilgstoši saistījis ar godīgas konkurences idejas nešanu sabiedrībā, uzticība reiz izvēlētajam ceļam nekur nepazūd. Tā ir mana pārliecība un paliek mans dzīves moto arī turpmāk.

SKAIDRĪTE ĀBRAMA
Konkurences padomes priekšsēdētāja

KONKURENCES PADOME. IESTĀDES ID

Latvijas Republikas Konkurences padome ir tiešās valsts pārvaldes iestāde, kas darbojas Ekonomikas ministrijas pārraudzībā. Konkurences padomes galvenais darbības virziens ir konkurences politikas īstenošana, kas iedalāma divos apakšvirzienos – konkurences aizsardzība un konkurences kultūras attīstība, kuru nodrošināšanā būtiska loma ir iestādes finanšu un cilvēku resursiem, kā arī sadarbībai starptautiskajā vidē. Konkurences padomes neatkarība, veicot izmeklēšanas darbības un pieņemot lēmumus, ir iestādes pamatvērtība, kas ir arī nostiprināta Konkurences likumā.

Konkurences padomes uzdevumi un tiesības ir noteiktas Konkurences likumā, Reklāmas likumā, Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likumā, Eiropas

Padomes regulā Nr.1/2003

„Par konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Eiropas Kopienas dibināšanas Līguma 81. un 82. pantā”, Ministru kabineta 2008. gada 29. septembra noteikumos Nr. 795 „Konkurences padomes nolikums” un citos normatīvajos aktos.

Godīgas konkurences apstākļos veidojas efektīvi strādājoši uzņēmumi, kas ir motivēti piedāvāt augstu kvalitāti, plašu izvēli, inovācijas, konkurētspējīgas cenas un citus ieguvumus, lai uzvarētu cīņā par patērētāju izvēli.

Ar savu darbību iestāde īsteno budžeta programmas „Godīgas konkurences nodrošināšana, iekšējā tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība” (26.00.00) apakšprogrammu „Konkurences politikas ieviešana” (26.02.00).

Misija:

Konkurences padomes misija konkurences politikas īstenošanā ir aizsargāt un veicināt brīvu un vienlīdzīgu konkurenci visās tautsaimniecības jomās starp tirgus dalībniekiem, un novērst, ka publiskās personas – valsts un pašvaldības – nepamatoti iejaucas brīvā konkurencē.

Mērķis:

Konkurences padomes mērķis ir nodrošināt iespēju katram tirgus dalībniekam veikt ekonomisko darbību brīvas un godīgas konkurences apstākļos, kā arī nodrošināt labvēlīgus apstākļus konkurences saglabāšanai, aizsardzībai un attīstībai visas sabiedrības interesēs.

Darbības uzdevumi:

- ▶ **Aizliegta vienošanās atklāšana un novēršana:** uzņēmumi neiesaistās kartēļos un neīsteno citas aizliegtas vienošanās.

- ▶ **Dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas nepieļaušana:** lielle, tirgū dominējošie uzņēmumi savu tirgus varu neizmanto ļaunprātīgi.
- ▶ **Apvienošanās uzraudzība:** nenotiek tādas uzņēmumu apvienošanās, kas tirgū rada uzņēmumu koncentrāciju un kas var negatīvi ietekmēt patērētāju un sadarbības partneru intereses.
- ▶ **Likumu kontrole:** likumi, noteikumi un citi valsts vai pašvaldību lēmumi un rīcība neierobežo brīvas un godīgas konkurences attīstību.
- ▶ **Konkurences veicināšana:** konkurence tiek veicināta tirgos, t.sk. regulētajos, kur tā ir ierobežota vai nepastāv vispār.
- ▶ **Sabiedrības informēšana:** sabiedrība saņem plašu informāciju par konkurences ietekmi uz tirgu darbību un iedzīvotāju labklājību.

Mūsu resursi:

Valsts piešķirts finansējums

1 304 484 eiro

27 iestādes pastāvēšanas gados uzkrātā pieredze un zināšanas

41 ziņošs un motivēts darbinieks

Saskaņā ar Konkurences padomes 2017.-2019. gada darbības stratēģiju iestāde 2019. gadā bija noteikusi šādus prioritāros virzienus:

- ▶ Kapacitātes stiprināšana, balstoties uz profesionāliem un atbildīgiem darbiniekiem.
- ▶ Būtisku konkurences pārkāpumu, tirgus kropļojumu atklāšana un novēršana, tirgus koncentrācijas nelabvēlīgās ietekmes nepieļaušana.
- ▶ Tirgus dalībnieku un publisku personu izpratnes par brīvu konkurenci, konkurences politiku un kultūru veidošana.
- ▶ Iestādes lomas un atpazīstamības stiprināšana starptautiskā vidē.

Konkurences padomes pamatvērtības ir **tiesiskums, profesionalitāte un neatkarība.**

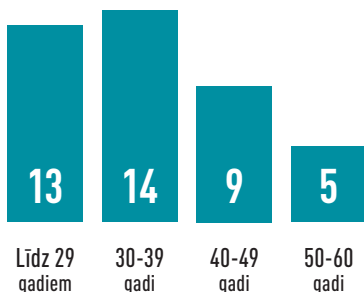
KONKURENCES PADOMES KOMANDA

Konkurences padome sastāv no lēmējinstiitūcijas – padomes – un Izpildinstiitūcijas. 2019. gada nogalē iestādē strādāja 41 darbinieks, no kuriem 33 bija ierēdņa, bet astoņi – darbinieka statusā.

Amatu sarakstā bija 49 amata vietas, no kurām 42 bija ierēdņu un septiņas darbinieku vietas.

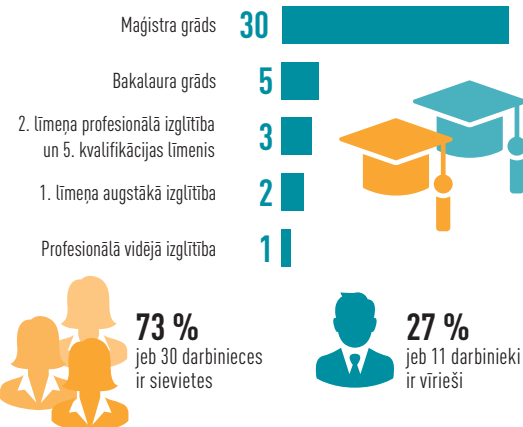
2019. gadā Konkurences padomē nepietiekama finansējuma apstākļos personāla mainība sasniedza 32 %, kas neļāva nodrošināt iestādes pilnvērtīgu darbu. Valsts civildienesta attiecības un darba tiesiskās attiecības pārtrauca 15 personas, kamēr desmit – uzsāka.

Darbinieku vecums

Vidējais Konkurences padomes darbinieku vecums ir 36 gadi.

Izglītība

3 profesionāļu padome

Izvērtē Izpildinstiitūcijas sagatavotos dokumentus lietu izpētes un tirgu uzraudzības laikā un pieņem iestādes gala lēmumus. Padome darbojas līdzīgi kā pirmās instances tiesa. Padomē ietilpst divi locekļi un priekšsēdētājs, kurš vada iestādes darbu.

1 Izpildinstiitūcijas vadītājs

Nodrošina vienotu Izpildinstiitūcijas darbības organizēšanu, plānošanu un vadīšanu, sniedz juridisko un konceptuālo atbalstu Izpildinstiitūcijas darbiniekiem izmeklēšanas un tiesvedības procesos.

20 izmeklētāji

Veic pārkāpumu izpēti, analizē norises tirgos, vērtējot konkurences kropļojumus normatīvajos aktos un publisku personu darbībās, preventīvi izglīto un konsultē dažādas mērķa grupas, t.sk. vadot lekcijas un seminārus.

3 juristi

Sagatavo juridisko pamatojumu padomes lēmumiem, pārstāv iestādi tiesās, gatavo normatīvo aktu projektus, kā arī vērtē, vai citu iestāžu sagatavotie dokumenti nekropļo konkurenci, un iesaka risinājumus.

3 ekonomisti

Sagatavo ekonomisko pamatojumu padomes lēmumiem un pētījumiem, meklē un attīsta jaunas ekonometriskās analīzes metodes.

1 padomnieks konkurences politikas jomā

Nodrošina konkurences politikas, normatīvā regulējuma un tiesiskuma pilnveidošanu un attīstību, kā arī sniedz konsultācijas valsts un pašvaldību iestādēm, tirgus dalībniekiem, nevalstiskajām organizācijām un fiziskajām personām par normatīvo aktu konkurences tiesību jomā piemērošanu.

10 atbalsta funkciju veicēji

Veido komunikāciju ar sabiedrību un koordinē starptautisko darbību, nodrošina personāla vadību, kvalitātes vadību, lietvedību un saimniecības organizāciju, kā arī finanšu pārvaldību, dokumentu pārvaldību, iekšējo auditu ieteikumu ieviešanu un IT atbalstu Izpildinstiitūcijas struktūrvienībām. Izstrādā un pilnveido iestādes procedūras un organizē iestādes darbības saimniecisko nodrošinājumu.

2019. GADS SKAITĻOS

Aizliegtas vienošanās	4
Konstatēts pārkāpums	1
Lietas izpēte izbeigta	3
Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana	1
Lēmums par pagaidu noregulējumu	1
Uzņēmumu apvienošanās un vienošanās	18
Apvienošanās atļauta	16
Vienošāns atļauta	1
Konstatēts pārkāpums (informācijas nesniegšana)	1
Procesuālie pārkāpumi	2
Konstatēts pārkāpums	2
Kopējais lēmumu skaits	25

Nozīmīgi skaitļi

Pārkāpumu statistika:

- ▶ 3 152 549 eiro uzņēmumiem piemērotie naudas sodi
- ▶ 5 sodīti uzņēmumi
- ▶ 2 inspekcijas pie 13 personām
- ▶ 147 927 eiro valsts budžetā ieskaitīti naudas sodi
- ▶ 5 noslēgtas tiesvedības, visos gadījumos atstājot spēkā iestādes lēmumus

Prevencija un “Konsultē vispirms”

- ▶ 6 brīdinājumi 13 personām par iespējamu darbību saskaņošanu

Iesniegumi un atzinumi

- ▶ 302 saņemti iesniegumi par konkurences tiesību jautājumiem
- ▶ 75 saņemti iesniegumi saistībā ar publisku personu radītiem konkurences kropļojumiem
- ▶ 52 atzinumi par nozaru normatīvā regulējuma grozījumiem

Konsultācijas, vadlīnijas un tirgu izpēte

- ▶ 27 pirmsapvienošanās konsultācijas
- ▶ 10 tirgos noslēgta uzraudzība
- ▶ 3 vadlīnijas konkurences vides uzlabošanai

Konkurences padome piekto gadu pēc kārtas *Global Competition Review Rating Enforcement* reitīngā ierindota starp pasaules labākajām konkurences iestādēm.

Konkurences padome plūc uzvaras laurus Pasaules Bankas grupas un Starptautiskā Konkurences tīkla rīkotajā Konkurences advokācijas konkursā par iestādes piedāvāto rosinājumu atvērt brīvai konkurencei transportlīdzekļu tehniskā stāvokļa kontroles tirgu.

24,8 miljoni eiro gadā

Tāds ir vidējais sabiedrības ieguvums no Konkurences padomes darbības, novēršot konkurences kropļojumus, veicot uzraudzību tirgos un rosinot izmaiņas konkurences veicināšanai tajos, kā arī uzraugot lielo uzņēmumu apvienošanās darījumu īstenošanu.

Tas nozīmē, ka 2017.-2019. gada iestādes stratēģiskajā posmā viens konkurences politikas īstenošanai piešķirtais valsts budžeta eiro radīja sabiedrības ieguvumu vidēji 19,32 eiro apmērā. Aprēķinātais sabiedrības ieguvums ievērojami pārsniedz Konkurences padomes šajā laikā piešķirtā finansējuma apjomu.

1 eiro

19,32 eiro

AIZLIEGTAS VIENOŠANĀS

2019. gadā Konkurences padome pieņēma četrus lēmumus saistībā ar aizdomām par aizliegtu vienošanos īstenošanu. Trīs gadījumos lietas izpēte tika izbeigta bez pārkāpuma apstiprinājuma, kamēr vienā gadījumā iestāde konstatēja smagāko konkurences tiesību pārkāpumu, proti, konkurējošu uzņēmumu aizliegtu vienošanos jeb karteli.

Pasūtītāja iniciēts kartelis – īpaši smags pārkāpums

12. aprīlī Konkurences padome pieņēma lēmumu par **sešu pretendentu īstenošanu un pasūtītāja** – pašvaldībai piederoša sabiedriskā transporta uzņēmuma SIA "Rīgas satiksme" – **atbalstītu aizliegtu vienošanos** cenu aptaujās par nano tehnoloģiskās ķīmijas piegādi. Izmeklēšanas laikā iegūtie pierādījumi apliecina, ka pārkāpumā iesaistītās puses saskaņojušas piedāvājumus divās pašvaldības uzņēmuma rīkotajās cenu aptaujās, kas īstenotas no 2012. līdz 2014. gadam par kopējo līguma summu vairāk nekā 800 tūkst. eiro.

Abās cenu aptaujās pretendenti saskaņoja daļības nosacījumus un iesniedzamo dokumentāciju, kā arī vienojās par plānoto uzvarētāju. Izvērtējot lietas dalībnieku savstarpējo komunikāciju, Konkurences padome secināja, ka visi pretendenti apzinājās gan iesaistīšanos aizliegtajās darbībās, gan to konkurenci imitējošu raksturu.

Iestādes iegūtā informācija liecina, ka pasūtītāja – SIA "Rīgas satiksme" – amatpersona, kas bija atbildīga par konkrētās preces iegādi, aktīvi iesaistījās piedāvājumu sagatavošanā un saskaņošanā un uzvarētāja iepriekšējā noteikšanā. Pasūtītāja iesaisti karteļa veicināšanā apstiprina arī tas, ka pretendenti savstarpēji bija informēti par daļību cenu aptaujās vēl pirms to izsludināšanas.

Konkurences padome par apzinātu konkurences kropļošanu piemēroja SIA "Rīgas satiksme" 2 417 000 eiro un SIA "Sava arhitektūra" 700 eiro naudas sodu. Pārējie pieci karteļa dalībnieki – SIA "RS Baltic", SIA "Alchimica-Latvia", SIA "UKT Serviss", SIA "Vialeks" un SIA "HRM" – ir likvidēti, tāpēc tiem iestāde nepiemēroja naudas sodu.

Aizliegtu vienošanos departamenta direktore Ieva Šmite-Antoņenko:

"Gadījumi, kad uzņēmumi vienojas par savstarpējas konkurences izslēgšanu publiskajos iepirkumos, godīgas konkurences videi ir kaitnieciski. Karteļu gadījumā pasūtītājs ne tikai tiek maldināts par patieso tirgus situāciju, bet arī tam tiek liegta iespēja ierobežotos budžeta līdzekļus ieguldīt efektīvā veidā. Īpaši kritiski un satraucoši ir gadījumi, kad pats pasūtītājs ir šīs konkurences imitācijas diriģents – iniciē un veicina karteli, vienlaikus izsainniekojot nodokļu maksātāju naudu. Šādas situācijas tikai apstiprina iepirkumu rīkotāju lomu un nepieciešamību pēc izglītošanas pasākumiem, kā arī pēc ciešas sadarbības starp tiesību sargājošajām institūcijām, ko Konkurences padome plāno īstenot arī turpmāk."

Brīdinājumi publisko iepirkumu vides uzlabošanai

Gadījumos, ja Konkurences padome saskata pazīmes, kas var liecināt par uzņēmumu aizliegtu vienošanos, tomēr tās nenorāda uz nozīmīgu kaitējumu konkurencei, iestāde var izteikt brīdinājumu. Brīdinājumi neparedz formālas lietas izpētes ierosināšanu, kas ir laikietilpīgs un resursus prasošs process, kā arī brīdinātajiem uzņēmumiem netiek piemērots naudas sods.

2019. gadā **sešu iespējamu aizliegtu vienošanos izpaušmju gadījumos Konkurences padome izteica brīdinājumus kopumā 13 personām**. Lielākā daļa brīdinājumu saņēmi par iespējamu neatļautu konkurentu savstarpēju komunikāciju publisko iepirkumu procedūrās, kas ir viena no godīgas konkurences riska zonām Latvijā.

Brīdinājumi atbilst valsts pārvaldes "Konsultē vispirms" principam – pirmām kārtām izglīt par neatbilstībām, nevis sodīt. Līdz šim brīdinājumi kā alternatīva iespējama pārkāpumu novēršanas metode ir bijusi veiksmīga, jo neviena no brīdinātajām personām par līdzīgām neatbilstībām nav atkārtoti nonākusi Konkurences padomes redzeslokā.

Būvniecības uzņēmumi zem Konkurences padomes lupas

2019. gadā augustā Konkurences padome ierosināja **izpēti par iespējamu karteļa vienošanos vismaz desmit vadošo būvniecības nozares uzņēmumu starpā**. Lietas izpēte uzsāka pēc tam, kad iestāde iepazinās ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja sniegto informāciju, kas liecināja par iespējamu Konkurences likuma pārkāpumu.

Sākotnējā informācija liecina, ka iesaistītie būvniecības jomas uzņēmumi, iespējams, vairāku gadu periodā saskaņojuši rīcību un aizliegti vienojušies par tirgus sadali un daļības nosacījumiem publisko un privāto pasūtītāju iepirkumos visā Latvijā. Lai efektīvizētu pierādījumu iegūšanu, Konkurences padome ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju veica kopīgas un apjomīgas izmeklēšanas darbības.

Tālāko izmeklēšanu abas iestādes veic neatkarīgi savas kompetences ietvaros. ■

DOMINĒJOŠĀ STĀVOKĻA ĻAUNPRĀTĪGA IZMANTOŠANA

Stop poga atkritumu apsaimniekošanas tirgus monopolizēšanai

2019. gada 14. jūnijā Rīgas pilsētas pašvaldība, tai piederošā kapitālsabiedrība SIA "Getliņi EKO" un AS "Tīrīga" noslēdza koncesijas līgumu par atkritumu apsaimniekošanas sistēmas maiņu Rīgā. Jaunā sistēma paredzēja, ka publiskās-privātās partnerības ietvaros līdzšinējos četrus tirgus dalībniekus, kas galvaspilsētā nodrošināja atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus, uz 20 gadu ilgu termiņu nomainīs viens tirgus dalībnieks.

Konkurences padome dažādās sadzīves atkritumu apsaimniekošanas konkursa stadijās Rīgas pašvaldībai norādīja uz riskiem, kas var rasties, ja publiskā-privātā partnerība tiks īstenota, balstoties uz šādiem principiem. Ņemot vērā, ka Rīgā tiek savākta vairāk nekā puse Latvijas atkritumu, 20 gadu ilga šī nozīmīgā tirgus monopolizēšana negatīvi ietekmētu ne tikai patērētājus, kas nebūtu pasargāti no nesamērīga cenu kāpuma nākotnē, bet arī kritiski ietekmētu konkurenci tirgū. Iestāde jau kopš 2016. gada ceļ trauksmi par pieaugošo pašvaldību uzņēmumu iesaisti atkritumu apsaimniekošanas tirgū, kas ierobežo privāto atkritumu apsaimniekotāju iespējas darboties tirgū. Ja nozīmīgais Rīgas tirgus tiktu noslēgts uz 20 gadu ilgu periodu, privāto uzņēmēju motivācija piedāvāt savus pakalpojumus Latvijā saruktu vai pilnībā pazustu.

Tā kā Konkurences padome šajā atkritumu apsaimniekošanas plānā saskata nozīmīgus riskus konkurencei un patērētājiem, **iestāde 18. jūlijā pret Rīgas pilsētas pašvaldību un SIA "Getliņi EKO" ierosināja lietu par iespējamu Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 102. panta – dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas – pārkāpumu.**

Lai apturētu kaitējumu konkurencei, līdz Konkurences padome noslēdz izmeklēšanu, iestāde izmantoja savas pilnvaras un 9. septembrī pieņēma lēmumu par pagaidu noregulējumu. Pagaidu noregulējums paredzēja Rīgas pilsētas pašvaldībai un SIA "Getliņi EKO" vairākus pienākumus, t.sk. nekavējoties apturēt koncesijas līguma izpildi par nešķirotu un dalīto sadzīves atkritumu savākšanu un pārvadāšanu. Pašvaldība iestādes lēmumu par pagaidu noregulējumu pārsūdzēja tiesā, kas noslēdzās par labu Konkurences padomei.

Pagaidu noregulējums ir spēkā līdz brīdim, kad Konkurences padome pieņem gala lēmumu par iespējamo LESD 102. panta pārkāpumu. ■

Analītiskā
departamenta
direktore
Rūta Šutko:

"Konkurences padome ar lēmumu par pagaidu noregulējumu šobrīd saglabā atkritumu apsaimniekošanas tirgū pastāvošo konkurenci un novērš monopola situācijas iestāšanos. Lēmums ļauj komersantiem turpināt darbu, savukārt patērētājiem – saņemt pakalpojumus atbilstoši konkurences apstākļos nolīgtiem noteikumiem."

UZŅĒMUMU APVIEŅOŠANĀS UN PAZIŅOTAS VIENOŠANĀS

Starp Konkurences padomes uzdevumiem ir izvērtēt lielāko uzņēmumu apvienošanās darījumus un paziņotas vienošanās, lai novērstu iespējamu negatīvu ietekmi uz konkurenci un patērētājiem. 2019. gadā **Konkurences padome saistībā ar šo darbības virzienu pieņēma 18 lēmumus.**

Par uzņēmumu apvienošanas izvērtēšanu iesaistītie tirgus dalībnieki gada laikā valsts budžetā iemaksāja nodevas 50 000 eiro apmērā. Lai uzņēmumiem atvieglotu apvienošanās ziņojumu iesniegšanu, Konkurences padome sniedza 27 pirmsapvienošanās konsultācijas.

Uzņēmumi apvienojas un stiprina konkurētspēju

2019. gadā Konkurences padome kopumā pieņēma **16 lēmumus par uzņēmumu apvienošanām**, visos gadījumos nesaskatot iespējamus draudus konkurencei un darījumus atļaujot.

Izvērtētie darījumi īstenoti dažādās, t.sk. Konkurences padomes prioritārējās, nozarēs. Piemēram, 2019. gada septembrī iestāde pieņēma lēmumu atļaut SIA "Lāčplēša alus" iegādāties SIA "Bauskas alus". Lai arī abi uzņēmumi nodarbojas ar vairāku sabiedrībā populāru zīmolu dzērienu ražošanu vai izplatīšanu, Konkurences padome secināja, ka pēc apvienošanās abu uzņēmumu kopējā tirgus daļa alus vairumtirdzniecības tirgū dažādos mazumtirdzniecības kanālos palielināsies nelielā apmērā un koncentrācijas pieaugums būs nebūtisks. Tāpat Konkurences padome nesaskatīja negatīvu ietekmi uz konkurenci bezalkoholisko gāzēto dzērienu tirgū un alus vairumtirdzniecības tirgū viesnīcu, restorānu un kafējnīcu sektorā, tāpēc lēma par apvienošanās atļaušanu.

Apvienošanās dalībnieku pienākums – iesniegt visu iestādes pieprasīto informāciju

2015. gadā Konkurences padome atļāva OŪ "MM Grupp" iegādāties ziņu aģentūras pakalpojumu sniedzēju SIA "LETA". Pirms apvienošanās ziņojuma iesniegšanas īgaņu uzņēmumam piederēja SIA "LETA" konkurenti – SIA "BNS-Latvija" un SIA "Mediju Monitorings" –, kas nozīmētu, ka darījuma īstenošanas gadījumā apvienotos divas vienīgās ziņu aģentūras Latvijā un izveidotos monopolstāvoklis. Tāpēc OŪ "MM Grupp" strukturāli nodalīja SIA "BNS-Latvija" un SIA "Mediju Monitorings", uzņēmumus pārdodot trešajai personai – īgaņu uzņēmumam OŪ "AMP Investeeringud".

Neskatoties uz SIA "BNS-Latvija" un SIA "Mediju monitorings" nodalīšanu, apvienošanās darījuma izvērtēšanas laikā SIA "LETA" pieņēma darbā lielāko daļu SIA "BNS-Latvija" un SIA "Mediju Monitorings" darbinieku. Konkurences padome secināja, ka ziņu aģentūrās strādājošie darbinieki ir svarīgākais ekonomiskās darbības resurss, kas ir nozīmīgs ziņu aģentūru konkurētspējai un pastāvēšanai tirgū.

Apvienošanās ziņojuma iesniedzējiem ir pienākums iesniegt visu informāciju, kas pilnībā atklāj apvienošanās darījuma būtību un nozīmīgākos posmus, lai iestāde var pieņemt tirgus struktūras saglabāšanai labvēlīgāko lēmumu. Konkurences padome konstatēja, ka OŪ "MM Grupp", neziņojot par apvienošanās darījuma apstākļu un faktu izmaiņām, liedza iestādei izdarīt objektīvus apsvērumus par tirgus struktūras saglabāšanu ziņu aģentūru pakalpojumu tirgū Latvijā. Tādējādi **OŪ "MM Grupp" īstenošana apvienošanas pretējā iestādes 2015. gadā pieņemtajam atļaujošajam lēmumam iegādāties SIA "LETA", par ko Igaunijā reģistrētajam uzņēmumam piemērots 32 200 eiro naudas sods.**

2019. gada nogalē OŪ "MM Grupp" atzina savu pārkāpumu un ar Konkurences padomi noslēdza administratīvo līgumu.

Paziņota vienošanās efektīvākai uzņēmumu darbībai

28. martā Konkurences padome atļāva **AS "Kreditinformācijas Birojs" vienoties ar AS "CREFO Birojs" par kārtību, kādā uzņēmumi nodrošinās savstarpēju fizisko personu kreditinformācijas apmaiņu.**

Vienošanās starp kreditinformācijas birojiem tiek slēgta, ievērojot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma grozījumus, kas stājās spēkā 2019. gada 1. janvārī. Saskaņā ar grozījumiem kreditinformācijas birojs, ar kuru kredīta devējs noslēdzis līgumu, pieprasa un saņem no pārējiem kreditinformācijas birojiem to datubāzēs esošo informāciju par patērētāju vai galvnieku.

Konkurences padome secināja, ka AS "Kreditinformācijas Birojs" un AS "CREFO Birojs" paziņotā vienošanās uzlabos pakalpojumu sniegšanu, radot abu tirgus dalībnieku klientiem iespēju iegūt pilnvērtīgāku fizisko personu kreditinformāciju. Tā kā vienošanās abiem uzņēmumiem ļaus īstenot patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu prasības un neradīs iespēju likvidēt savstarpējo konkurenci, iestāde lēma par tās atļaušanu. ■

Ekonomiskās analīzes nodaļas vadītājs Artūrs Kuka:

"Gan 2019., gan iepriekšējos divos gados kopumā tirgus dalībnieki ir ļoti aktīvi apvienojušies. Un tas ir likumsakarīgi. Tirgus ekonomikā darbojas sens princips – lai uzņēmums izdzīvotu, tam ir jāaug. Apvienošanās ir viens no ātrākajiem veidiem, kā šo izaugsmi panākt, tomēr ne vienmēr apvienošanās darījumi ir vēlamī konkurencei un patērētājiem. Kā rāda pētījumi otrpus okeānam, apvienošanās darījumi var radīt papildu palmas iespējas tirgus dalībniekiem, vienlaikus neradot nekādu labumu patērētājiem. Tādējādi, lai gan pamatā 2019. gads iezīmējās ar nelielāku uzņēmumu paplašināšanos, vertikālo integrāciju vai pakalpojumu portfeļa paplašināšanu dažādos tirgos, konkurences iestāde padziļinātu uzmanību pievērsa vairākiem apvienošanās darījumiem, kas skāra degvielas un alus tirgus. Šāda padziļinātā analīze ļāva gūt pārliecību, ka tirgos joprojām saglabāsies veselīga konkurence arī darījumu rezultātā. Noteikti, ka arī 2020. gadā nozīmīgu apvienošanās darījumu netrūks, un Konkurences padome turpinās tiem pievērst pastiprinātu uzmanību."

NEGODĪGAS MAZUMTIRDZNIECĪBAS PRAKSES AIZLIEGUMA LIKUMS

Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likums (NMPAL) Latvijā stājās spēkā 2016. gada 1. janvārī. Likuma mērķis ir līdzsvarot piegādātāju un mazumtirgotāju varu, un tā uzraugošā iestāde ir Konkurences padome.

Lai nodrošinātu korektu NMPAL ievērošanu, Konkurences padome 2019. gadā sniedza 13 skaidrojumus un atzinumus saistībā ar likuma piemērošanu. Tāpat Konkurences padome īstenoja četrus izglītojošus pasākumus, t.sk. konsultācijas nevalstiskajām organizācijām – Latvijas Tirgotāju asociācijai, Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijai u.c.

Mazumtirdzniecības zona pie kases pakļauta tirgotāju interpretācijām

2019. gada vasarā Konkurences padome noslēdza **tirgus uzraudzību** par preču papildu izkārtojumu speciālās vietās ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības veikalos.

Uzraudzībā iegūtās informācijas analīze liecina, ka **mazumtirgotājiem ir atšķirīga izpratne par maksas piemērošanu piegādātājiem** par produktu izvietojumu ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības veikalos zonās, kas atrodas pie kases. Daļa mazumtirgotāju zonu pie kases uzskata par pamata plauktu vietu, savukārt daļa – par papildu izkārtojuma speciālo vietu, attiecīgi vai nu piemērojot, vai nepiemērojot piegādātājiem maksu par preču izvietojumu šajā zonā.

Lai tirgū ievērotu konsekvenci, Konkurences padome norādīja – ja zona pie kases ir preces pamata izvietojuma vieta, tad par preču izvietojumu tajā nedrīkst piemērot maksu kā papildu izkārtojuma speciālajās vietās. Maksas noteikšana par preču atrašanās zonā pie kases, pamatojoties tikai uz zināmas ekskluzivitātes kritērijiem un ierobežotas platības pieejamību, nav pieļaujama un neatbilst NMPAL normām. Turklāt maksas noteikšana par preču papildu izkārtojumu speciālās vietās ir pieļaujama tikai tad, ja

mazumtirgotājs un piegādātājs par to ir vienojušies rakstiski pirms pakalpojuma sniegšanas.

Aktualizēta NMPAL piemērošanas vadlīnijas

Ievērojot Konkurences padomes secinājumus saistībā ar mazumtirgotāju atšķirīgo interpretāciju par preču papildu izkārtojumu zonā pie kases, iestāde 2019. gadā **aktualizēja NMPAL piemērošanas vadlīnijas**. Dokuments papildināts ar kritērijiem, kurus iestāde turpmāk ņems vērā, lai novērtētu mazumtirgotāju rīcības atbilstību likumam.

Šie kritēriji ir: 1) vai ir noslēgts rakstveida līgums ar skaidri formulētiem preču papildu izkārtojuma speciālo vietu veidiem (papildu stendi, paletes, grozi, gala plaukti u.c.); 2) vai līgums ir noslēgts pirms pakalpojuma sniegšanas un maksas piemērošanas; 3) vai līgumā ir norādītas konkrētas preces, par kuru papildu izkārtojumu piemērota maksa; 4) vai līgumā ir skaidri un nepārprotami formulēti noteikumi par piemērojamo maksu.

Paplašinās negodīgu tirdzniecības prakšu aizliegumus

2018. gadā Eiropas Parlaments, Padome un Komisija panāca vienošanos par jaunu noteikumu kopumu, kas Eiropas Savienības (ES) lauksaimniekiem un ES lauksaimniecības pārtikas uzņēmumiem nodrošinās aizsardzību pret negodprātīgu praksi un tirdzniecību.

Latvija ir viena no dažām ES dalībvalstīm, kur jau pastāv līdzīgs regulējums. Atšķirībā no NMPAL, kas aizsargā tieši piegādātāju intereses pret mazumtirgotāju tirgus varu, direktīva negodīgas tirdzniecības prakses veidus attiecinā uz visu pārtikas piegādes ķēdi – no ražotāja līdz mazumtirdzniecības veikalam.

ES dalībvalstīm divu gadu laikā – līdz 2021. gadam – savos nacionālajos tiesību aktos jāieiestrādā direktīvai līdzīgs regulējums, kas Latvijas gadījumā paredz esošā NMPAL paplašināšanu. 2019. gadā Zemkopības ministrija, kas ir atbildīgā institūcija par direktīvas pārņemšanu, izveidoja darba grupu, kurā piedalījās arī Konkurences padome. Gada nogalē **sabiedriskajai apspriešanai tika nodots Negodīgas tirdzniecības prakses aizlieguma likuma projekts**. ■

PROCESUĀLIE PĀRKĀPUMI

2019. gadā Konkurences padome pieņēma divus lēmumus saistībā ar tirgus dalībnieku pieļautajiem procesuālajiem pārkāpumiem, un abos gadījumos iesaistītie uzņēmumi konkurences iestādei nesniedza informāciju pietiekamā apmērā vai savlaicīgi.

Liedz iestādei savlaicīgi veikt tiesisko pienākumu uzraudzību

2016. gadā Konkurences padome piemēroja 4026,53 eiro naudas sodu un uzlika tiesisko pienākumu SIA "Rēzeknes autoosta" par ļaunprātīgu dominējošā stāvokļa izmantošanu, pārvadātājiem pieprasot pārmērīgu maksu par iebraukšanu Rēzeknes autoostā. 2017. gadā iestādes lēmums pēc tiesvedības noslēgšanās stājās spēkā.

2019. gadā Konkurences padome veica SIA "Rēzeknes autoosta" uzlikto tiesisko pienākumu izpildes uzraudzību, kuras laikā konkurences iestāde uzņēmumam nosūtīja informācijas pieprasījumu. Ņemot vērā, ka SIA "Rēzeknes autoosta" nesniedza iestādes pieprasīto informāciju nedz sākotnēji noteiktajā, nedz pagarinātajā termiņā, tādējādi kavējot tiesisko pienākumu izpildes uzraudzību trīs mēnešu garumā. **Konkurences padome SIA "Rēzeknes autoosta" piemēroja 838 eiro naudas sodu.**

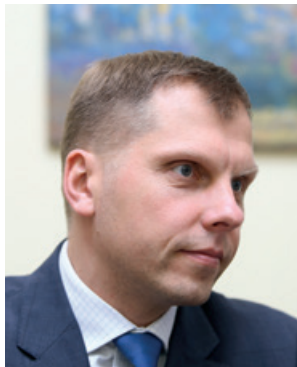
Iestādes pieņemtais lēmums par procesuālo pārkāpumu ir stājies spēkā.

Izmeklēšanas laikā nesniedz pilnīgu informāciju

Konkurences padome no 2015. līdz 2017. gadam izmeklēja četrus būvmateriālu tirgotāju un divu būvmateriālu ražotāju aizliegtu vienošanos. 2017. gadā konkurences iestāde pieņēma lēmumu, konstatēja ilgstošu cenu saskaņošanu un mākslīgi noteikta cenu līmeņa uzturēšanu un piemēroja naudas sodus kopumā 5,8 miljonu eiro apmērā.

Pārkāpuma lietas izmeklēšanas laikā SIA "DEPO DIY" likumā noteiktajā kārtībā sniedza paskaidrojumus saistībā ar Konkurences padomes iegūtajiem pierādījumiem. Pēc izmeklēšanas noslēgšanas un gala lēmuma pieņemšanas iestāde konstatēja, ka uzņēmuma sniegtie paskaidrojumi iestādē nav bijuši pilnīgi. Proti, izmeklēšanas laikā SIA "DEPO DIY" nevarēja komentēt uzņēmuma konkrētas e-pasta sarakstes to senuma dēļ, kamēr vairākus gadus vēlāk tiesvedības laikā par šīm pašām sarakstēm sniedza detalizētus paskaidrojumus. Uzņēmums lietas izmeklēšanas laikā nebija arī izmantojis iespēju precizēt un attiecīgi papildināt iestādei sākotnēji sniegtos paskaidrojumus.

Konkurences padome par pieļauto procesuālo pārkāpumu, izmeklēšanas laikā nesniedzot informāciju pilnā apmērā, SIA "DEPO DIY" piemēroja 701 811 eiro naudas sodu. ■

Autors: I.Tiesības

Izpildinstitūcijas
vadītājs
Māris Spička:

"Neatkarīgi no izmeklējamās lietas, tirgus dalībnieku lieluma vai darbības veida efektīvu konkurences ierobežojumu atklāšanas un novēršanas nolūkos ir svarīgi, lai tirgus dalībnieki ikvienā procesa stadijā respektētu konkurences uzrauga izmeklēšanas pilnvaras. Tas nodrošina konkurences lietu vispusīgu izmeklēšanu un lietas apstākļu objektīvu noskaidrošanu."

TIESVEDĪBAS PAR KONKURENCES PADOMES LĒMUMIEM

2019. gadā izbeigtas piecas tiesvedības saistībā ar Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem. Visos gadījumos tiesvedības noslēdzās par labu iestādei. Kopumā Konkurences padomes pārstāvji nodrošināja pārstāvību 29 tiesas sēdēs.

2019. gadā uzņēmumi, kas sodīti par konkurences tiesību pārkāpumiem, t.sk. pēc tam, kad noslēgušies tiesvedība un Konkurences padomes lēmums stājies spēkā, valsts budžetā iemaksājuši 147 927 eiro.

Pirmais lēmums par pagaidu noregulējumu Latvijas konkurences tiesībās atstāts spēkā

2019. gada 9. septembrī Konkurences padome pirmo reizi pieņēma lēmumu par pagaidu noregulējumu Latvijas konkurences tiesībās. Pagaidu noregulējuma mērķis ir saglabāt konkurences struktūru sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tirgū Rīgā, līdz iestāde pieņem gala lēmumu ierosinātajā lietā pret Rīgas pilsētas pašvaldību un SIA "Getliņi EKO" par iespējamu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Rīgas pilsētas pašvaldība **Konkurences padomes lēmumu pārsūdzēja tiesā**, kas nepieciešamību saglabāt konkurences situāciju sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tirgū, līdz iestāde pieņem gala lēmumu, **uzskatīja par pareizu un pamatotu**.

Administratīvais līgums paredz noteiktību tirgū

2018. gadā Rīgas Brīvostas pārvalde un Rīgas brīvosta flote vērsās Konkurences padomē ar aicinājumu pārskatīt 2015. gadā noslēgtajā administratīvajā līgumā iekļauto aizliegumu abām organizācijām sniegt velkoņu pakalpojumus Rīgas brīvostā. Konkurences padome atteica līguma pārskatīšanu, paskaidrojot, ka administratīvajā līgumā iekļautie pušu saskaņotie strukturālie tiesiskie pienākumi ir vērsti uz godīgas un vienlīdzīgas konkurences nodrošināšanu tirgū ilgtermiņā. Izvērtējot iesniedzēju sniegto informāciju, nav konstatējams, ka būtu mainījušies tirgus faktiskie apstākļi, kas liecinātu, ka Rīgas brīvostas flotei būtu jāatsāk sniegt velkoņu pakalpojumus Rīgas brīvostā. Rīgas brīvostas flote iestādes atteikumu pārsūdzēja tiesā.

Administratīvā apgabaltiesa pieteikumu atteicās pieņemt, lēmumu pamatojot ar apsvērumiem, ka administratīvo līgumu, kam ir

izlīguma daba, tiesā pārskatīt var tikai izņēmuma gadījumos – ja ir pamats šaubīties par pušu patieso gribu izlīguma noslēgšanā. Citos gadījumos izlīguma paskatīšana tiesā nav pieļaujama. Noslēdzot izlīgumu, puses apliecina, ka nevēlas turpināt tiesisko strīdu, un piekrīt, ka pušu attiecības pēc izlīguma nav pārskatāmas. Ja tiktu pieļauta iespēja, ka viena puse var atkāpties no līguma, izlīgumam zustu jēga. Apgabaltiesa arī nekonstatēja, ka Rīgas brīvostas flote būtu maldināta par administratīvā līguma noslēgšanas sekām. Rīgas brīvosta flote šo lēmumu pārsūdzēja Augstākās tiesas Senātā.

Arī Augstākās tiesas Senāts piekrita apgabaltiesai un Rīgas brīvostas flotes blakus sūdzību noraidīja. Augstākās tiesas Senāts arī paskaidroja, ka Rīgas brīvostas flote pati ir uzņēmies saistības atturēties no velkoņu pakalpojumu sniegšanas, kas prasa šo apņemšanos ievērot. Turklāt strukturālie pienākumi jābūt tādiem, kas rada ilgtermiņa sekas tirgū. Rīgas brīvostas flote sniegtie apsvērumi arī nerada pamatu bažām par to, ka atturēšanās sniegt velkoņu pakalpojumus turpmāk novestu pie būtiskām negatīvām sekām tirgū vai pārkāptu kādu personu tiesības. Savukārt Rīgas brīvostas pārvaldei kā publisko tiesību subjektam nav pamata atsaukties uz sev vispārīgi piemērošām tiesībām veikt saimniecisko darbību, ko varētu darīt privātpersonas, lai pamatotu atkārtotu ienākšanu tirgū.

Lēmums par 26 energobūvniecības uzņēmumu karteli stājas spēkā

2019. gadā **noslēdzās gandrīz sešus gadus ilgi tiesvedības procesi par Konkurences padomes 2013. gadā pieņemto lēmumu, ar kuru konstatēts 26 energobūvniecības uzņēmumu kartelis**.

Iestāde atklāja, ka 26 energobūvniecības uzņēmumi no 2006. gada līdz 2011. gadam kropļoja konkurenci kopumā 322 AS "Latvenergo", AS "Sadales tīkls", VAS "Latvijas dzelzceļš" un citos iepirkumos par elektroietaišu būvdarbiem un elektromontāžas darbiem, piemēram, elektrolīniju ierīkošanu, remontu un modernizāciju.

Par kaitējumu konkurencei Konkurences padome uzņēmumiem piemēroja naudas sodus kopumā 2 862 187 eiro apmērā, turklāt trim no pārkāpējiem iestāde piemēroja līdz šim augstāko procentuālo naudas sodu – 7,5 % no iepriekšējā gada apgrozījuma. ■

Juridiskā departamenta direktors Valēns Hitrovs:

"Lēmums par energobūvniecības uzņēmumu karteli ir būtisks konkurences tiesību piemērošanas piemērs apjomīgā un ilglaicīgā iepirkumu karteļu lietā. Tas pamudināja transformēt sabiedriskā pakalpojuma sniedzēja iepirkumu sistēmu, tādējādi nākotnē nodrošinot konkurenci un zemākas izmaksas par pasūtītājiem elektroenerģijas infrastruktūras izbūves projektiem. Administratīvā tiesa, pārbaudot lēmuma tiesiskumu sakarā ar 22 pieteikumiem, rūpīgi izvērtēja un vairākkārtīgi apstiprināja lēmuma tiesiskumu, un nonāca pie daudzām būtiskām atziņām, veicot ieguldījumu konkurences tiesību piemērošanas judikatūras attīstībā."

TIRGU UZRAUDZĪBA

2019. gadā Konkurences padome noslēdza uzraudzību desmit tirgos. Tirgu uzraudzības mērķis ir iegūt padziļinātu ieskatu dažādās tautsaimniecības nozarēs, kā arī apzināt konkurences situāciju un meklēt risinājumus tās uzlabošanai.

Tirgus dalībniekiem viegli caurskatāmais OCTA tirgus

2017. gadā pēc būtiska sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas (OCTA) prēmijas cenu kāpuma Konkurences padome uzsāka tirgus uzraudzību, lai pārbaudītu, kādi apstākļi veicināja cenu izmaiņas un vai starp tirgus dalībniekiem nav notikušas aizliegtas saskaņotas darbības.

2019. gadā Konkurences padome noslēdza uzraudzību, secinot, ka **OCTA prēmijas vidējā pieauguma amplitūda un apmērs katrai apdrošināšanas sabiedrībai ir atšķirīgs, tomēr ne visām sabiedrībām tas bijis pamatots ar ekonomisko situāciju un individuālajiem OCTA finanšu rādītājiem.**

Kā neraksturīgu iezīmi konkurences apstākļos esošiem tirgiem iestāde konstatēja, ka konkurentiem OCTA tirgū brīvi ir pieejama būtiska individuāla komercinformācija, kas tieši apdrošināšanas sabiedrībām, nevis patērētājiem sniedz ieguvumus un skaidrojumus par OCTA tirgus tendencēm. Tas OCTA sistēmu padara pārlietu caurskatāmu, ļauj apdrošināšanas sabiedrībām monitorēt tirgu un attiecīgi pielāgoties konkurentu rīcībai.

Starp būtiskākajiem faktoriem, kas veicina tirgus caurredzamību, Konkurences padome identificēja OCTA informācijas sistēmu, kuru apdrošināšanas sabiedrības izmanto ikdienas darbībā, t.sk. nosakot prēmiju piedāvājumus. Tāpat OCTA cenu kalkulatori, kas kalpo patērētāju ērtībai un kopumā ir atbalstāmi, rada augstu risku, ka apdrošināšanas sabiedrības un brokeri nekontrolētā un automatizētā veidā var piekļūt individuālajiem datiem un iegūt informāciju par konkurentu piedāvājumiem, t.sk. par cenu tendencēm, kas rada pielāgošanās un saskaņošanas riskus.

Lai mazinātu iespējamību turpmākam OCTA prēmiju kāpumam, konkurences iestāde rosināja atbildīgās

institūcijas izdarīt nozīmīgas korekcijas. Iestāde sagatavoja konkrētus priekšlikumus Finanšu ministrijai, Finanšu un kapitāla tirgus komisijai un Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojam.

Latvijas patērētājiem ir nelabvēlīgs zāļu cenu veidošanas mehānisms

2019. gadā Konkurences padome noslēdza tirgus uzraudzību par kompensējamo un nekompensējamo zāļu cenu veidošanas mehānismiem, salīdzinot situāciju Baltijas valstīs. Konkurences padome secināja: pat tad, **ja zāļu ražotāji medikamentiem Latvijā nosaka zemākas cenas nekā Lietuvā un Igaunijā, cenu veidošanas mehānisma dēļ Latvijas patērētājiem zāles var izmaksāt dārgāk.**

Salīdzinot lieltirgotavu un aptieku uzcenosumus Baltijā nekompensējamajām zālēm, Konkurences padome secināja, ka Latvijā augstākais uzcenosums nav tikai lētākajām zālēm, kas aptiekās maksā līdz 3,50 eiro. Pieaugot cenai, Latvijā palielinās kopējā uzcenosuma atšķirība. Šādā uzcenosumu sistēmā kā jutīgākais zāļu segments ir nekompensējamās bezrecepšu zāles. Tāpat, salīdzinot cenu veidošanas mehānisma ietekmi uz kompensējamo zāļu cenām, iestāde konstatēja, ka Latvijā lieltirgotavu un aptieku uzcenosumi ir augstākie tiem kompensējamiem medikamentiem, kurus aptiekā var nopirkt līdz aptuveni 35 eiro.

Lai arī Baltijas tirgi ir salīdzinoši līdzīgi un zāļu cenām nevajadzētu būtiski atšķirties, zāļu cenu veidošanas mehānisma dēļ Latvijas patērētājiem medikamenti ir finansiāli nepieejamāki. Lietuvā un Igaunijā lieltirgotavu un aptieku uzcenosumiem, sasniedzot konkrētu summu, ir noteikti t.s. griesti, kas, pieaugot ražotāju cenai, neļauj gala cenām būtiski palielināties. Uzcenosuma griesti Latvijā ir noteikti tikai aptiekām attiecībā uz valsts kompensējamiem medikamentiem – sākot ar lieltirgotavu cenu 71,14 eiro, aptieku uzcenosums kļūst nemainīgs – 6,05 eiro.

Lai medikamenti Latvijas patērētājiem kļūtu finansiāli pieejamāki, novērstu vertikālās integrācijas negatīvo ietekmi uz konkurenci un patērētājiem, kā arī palielinātu ieguvumus no paralēlā importa, Konkurences padome nozares atbildīgajām institūcijām sagatavoja vairākus priekšlikumus, t.sk. ierosinot pārskatīt zāļu cenu veidošanas mehānismu, izanalizējot, pie kuriem līmeņiem un kādu iemeslu dēļ sistēma pieļauj iespējamo pārmaksu. ■

IZMAINĀS KONKURENCES TIESĪBU REGULĒJUMĀ

Konkurences neitralitāte publiskai personai ir pienākums

28. martā pēc vairāku gadu ilgām diskusijām **Saeima atbalstīja grozījumus Konkurences likumā**, kas paredz publiskām personām – valstij, pašvaldībām un to dibinātajām kapitālsabiedrībām – aizliegumu kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci.

Publisku personu radīti konkurences kropļojumi ir viena no izplatītākajām Latvijas konkurences vides problēmām, ko apstiprina gan Konkurences padomes prakse, gan sabiedriskās domas pētījumi. Publisku personu radīts kaitējums konkurencei var izpausties dažādos veidos, tomēr visbiežāk novērojama konkurences neitralitātes principa ignorēšana un privāto uzņēmēju diskriminācija. Piemēram, publiska persona, izmantojot administratīvo varu, īpašu labvēlību izrāda savai kapitālsabiedrībai, tādējādi nepamatoti ierobežojot privāto uzņēmēju iespējas piedāvāt līdzvērtīgus pakalpojumus.

Lai uzlabotu godīgas un vienlīdzīgas konkurences vidi, Konkurences likumā iekļauta jauna norma, kas paredz aizliegumu publiskām personām un tām piederošām kapitālsabiedrībām:

- ▶ diskriminēt privātos uzņēmumus, radot atšķirīgus konkurences apstākļus;
- ▶ radīt priekšrocības kapitālsabiedrībai, kurā publiskai personai ir tieša vai netieša līdzdalība;
- ▶ īstenot darbības, kuru dēļ cits tirgus dalībnieks ir spiests atstāt kādu konkrēto tirgu vai tiek apgrūtināta potenciāla tirgus dalībnieka iekļūšana vai darbība tirgū.

Ja Konkurences padome nākotnē saskatīs iespējamu konkurences kropļojumu, tā pirmām kārtām veiks pārrunas ar konkrēto publisko personu, lai novērstu iespējamo pārkāpumu. Ja tas netiks izdarīts pārrunu ceļā, Konkurences padome būs

tiesīga publiskai personai piederošai kapitālsabiedrībai uzlikt tiesisko pienākumu un naudas sodu, kas var sasniegt līdz 3 % no kapitālsabiedrības iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Lai publiskām personām atvieglotu jaunās Konkurences likuma normas piemērošanu praksē, Konkurences padome 2019. gadā **saņematavoja konkurences neitralitātes ievērošanas vadlīnijas**.

Grozījumi Konkurences likumā stājās spēkā 2020. gada 1. janvārī.

Nepieciešamie resursi visām Eiropas konkurences iestādēm

ES dalībvalstu konkurences iestādēm atšķiras tiesības un pilnvaras izmeklēt konkurences tiesību pārkāpumus. Lai harmonizētu konkurences pārkāpumu izmeklēšanu un iestāžu darbību, 2018. gadā Eiropas Parlaments un Padome pēc Eiropas Komisijas priekšlikuma pieņēma t.s. ECN+ direktīvu, kas paredz, ka nacionālās konkurences iestādes jānodrošina ar nepieciešamām pilnvarām un resursiem, lai tās īstenotu efektīvu darbību.

ECN+ direktīva paredz konkurences iestādēm nepieciešamību pēc efektīviem izmeklēšanas un lēmumu pieņemšanas instrumentiem, pienācīgi izstrādātas leģitīmas programmas, neatkarības lēmumu pieņemšanas un izmeklēšanas procesā un pietiekamiem resursiem noteikto uzdevumu īstenošanai.

Direktīva stājās spēkā 2019. gadā, un dalībvalstīm noteikts divu gadu pārejas periods, lai direktīvu pārņemtu nacionālajos tiesību aktos. Konkurences padome sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un pēc konsultācijām ar Eiropas Komisiju 2019. gadā **izvērtēja esošo normu atbilstību direktīvai un identificēja, kāds regulējums ir nepieciešams Konkurences padomes neatkarības, resursu un pilnvaru stiprināšanai**, lai iestāde varētu veiksmīgi piemērot LESD 101. un 102. pantu. ■

Padomniece konkurences politikas jomā Dita Dzerviniece:

"ECN+ direktīva: tas ir ceļš uz vēl harmonizētāku konkurences tiesību piemērošanu Eiropas Savienībā. Ņemot vērā atšķirīgo Eiropas konkurences iestāžu tiesību, pilnvaru un pieejamo resursu apjomu, direktīvas pārņemšana nacionālajos tiesību aktos, tajā skaitā arī Latvijā, ir nozīmīgs solis vienveidīgākai konkurences tiesību piemērošanai un konkurences iestāžu statusa stiprināšanai. Konkurences padome palaujas uz to, ka ECN+ direktīvā noteiktās prasības būs gana nozīmīgs iemesls, lai Konkurences padomi visbeidzot nodrošinātu ar pietiekamiem resursiem, kas nepieciešami veiksmīgam iestādes darbam un veselīgas konkurences vides uzturēšanai."

PUBLISKU PERSONU DARBĪBAS IETEKME UZ KONKURENCI

Valsts un pašvaldību iesaiste uzņēmējdarbībā

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma (VPIL) 88. pantu publiskas personas drīkst paplašināt savu darbību un iesaistīties uzņēmējdarbībā trīs gadījumos: 1) ja privātie uzņēmēji nevar nodrošināt konkrētās preces vai pakalpojumus; 2) ja jānodrošina stratēģiski svarīgas preces un pakalpojumi; 3) ja jāapsaimnieko stratēģiski svarīgi īpašumi.

Lai novērstu nepamatotu valsts un pašvaldību iesaisti uzņēmējdarbībā, VPIL 88. pants paredz publiskām personām saņemt Konkurences padomes atzinumu gan pirms jaunas kapitālsabiedrības dibināšanas, gan reizi piecos gados, pārvērtējot līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā. 2019. gadā Konkurences padome sniedza 12 šādu atzinumus.

2019. gadā Konkurences padome konstatēja, ka VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs" pirms jaunu pakalpojumu – riepu remonta, montāžas darbu un virpošanas pakalpojumu – sniegšanas nav veikusi nepieciešamo rīcības izvērtējumu. Vienlaikus iestāde norādīja, ka VPIL 88. panta noteikumiem atbilst tikai VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs" pamatdarbības veids un nav konstatējams tiesiskais pamats kapitālsabiedrības darbības paplašināšanai.

Lai publiskām personām atvieglotu izvērtēšanas procesu saistībā ar **līdzdalību kapitālsabiedrībā**, Konkurences padome 2019. gadā sagatavoja **informatīvu materiālu**.

Kopumā Konkurences padome 2019. gadā saņēma 75 iesniegumus saistībā ar publisku personu darbību, t.sk. iespējamu konkurences kropļošanu.

Konkurenci veicinoši normatīvie akti

Lai novērstu iespējamus ierobežojumus konkurencei, ko varētu veicināt normatīvais regulējums, Konkurences padome 2019. gadā likumdevējiem **sagatavoja 52 atzinumus par aptuveni 20 tautsaimniecības nozarēm**. Deviņos gadījumos Konkurences padome panāca konkurencei labvēlīga regulējuma izstrādi.

Konkurences padome izvērtēja Ministru kabineta noteikumu projektu par grozījumiem Latvijas Nacionālās bibliotēkas publisko maksas pakalpojumu cenrādī un izteica vairākus iebildumus, tostarp saistībā ar Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas biedriem piešķirtajām priekšrocībām ISBN (starptautiskais grāmatu standartnumurs) izcenojumā.

**Konkurences
veicināšanas
nodaļas vadītājs
Antis Apsītis:**

"Valstij, pašvaldībām un to kapitālsabiedrībām, iesaistoties uzņēmējdarbībā vai ikdienā strādājot ar jautājumiem, kas var ietekmēt konkurences situāciju tirgū, īpaši svarīgs jēdziens ir konkurences neitralitāte. Tas nozīmē – ne tikai nodrošināt vienlīdzīgas konkurences apstākļus tirgū, bet arī veicināt uzņēmējdarbības attīstību Latvijā. Konkurences padome sagaida, ka līdz ar grozījumiem Konkurences likumā publiskas personas konkurences neitralitātes ieviešanā būs atbildīgākas un konkurences vide Latvijā uzlabosies."

Lai nodrošinātu regulējuma piemērošanu atbilstoši konkurences principiem, konkrētā normatīvā akta anotācija tika papildināta, daļēji novēršot Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas atrašanos privilīģētākā stāvoklī salīdzinājumā ar citiem tirgus dalībniekiem.

Vienlaikus Saeima turpināja skatīt likumprojekta grozījumus likumā "Par pašvaldībām", kas paredz regulējumu pašvaldību informatīvajiem izdevumiem. Konkurences padomes ieskatā, ir ļoti būtiski, ka likumprojekta virzība pēc ilgāka laika tika atsākta un paredzētais regulējums pašvaldību informatīvajiem izdevumiem tika atbalstīts Saeimā otrajā lasījumā, tādējādi viešot cerības, ka drīzumā tas varētu tikt pieņemts un lielā mērā atrisinātu problēmas, kas saistītas ar publisko personu iesaisti mediju tirgū.

Lai veicinātu konkurencei labvēlīga normatīvā regulējuma pieņemšanu, Konkurences padomes pārstāvji **godīgas konkurences principus aizstāvēja 65 pasākumos**, t.sk. Ministru kabinetā, Saeimā u.c. ■

KOMUNIKĀCIJA UN SADARBĪBA

2019. gadā Konkurences padomes pārstāvji nodrošināja dalību 48 iestādes vai citu organizāciju rīkotajos pasākumos.

Mērķa grupu izglītošana konkurences vides uzlabošanai

Ievērojot Konkurences padomes prioritātes un konkurences tiesību aktualitātes, iestāde 2019. gadā būtiskākos izglītošanas resursus virzīja uz iepirkumu rīkotāju un publisku personu izglītošanu.

Lai veicinātu iepirkumu vides attīstību, **Konkurences padome nodrošināja astoņus seminārus publisko iepirkumu rīkotājiem**, tādējādi stiprinot šīs mērķa grupas kompetenci un iespējas atpazīt karteļa vienošanos pazīmes pretendentu starpā. Tostarp Konkurences padome sadarbībā ar Iepirkumu uzraudzības biroju un Drošības nozares kompāniju asociāciju iepirkumu rīkotājiem nodrošināja izglītošanu par konkrētas nozares – apsardzes pakalpojumu – iepirkumu rīkošanu un pretendentu pieteikumu izvērtēšanu.

Ņemot vērā, ka 2020. gada 1. janvārī stājās spēkā grozījumi Konkurences likumā, Konkurences padome otrajā pusgadā saskaņā ar valsts pārvaldes "Konsultē vispirms" principu pievērsās pastiprinātai publisku personu izglītošanai par jauno

likuma normu. Sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību Konkurences padome **izglītoja publiskas personas piecos informatīvajos pasākumos**.

Centrālais temats: publiskas personas konkurencē

Papildus semināru tipa pasākumiem Konkurences padome 2019. gada otrajā pusē rīkoja divas aktivitātes, kuru centrālais temats bija valsts, pašvaldību un kapitālsabiedrību lēmumi un darbības attiecībā uz uzņēmējdarbību. Rudenī Konkurences padome aicināja uzņēmējus u.c. sabiedrības locekļus piedalīties **iestādes akcijā "Nejēdzīgākais šķērslis konkurencei"** un iesūtīt nepamatotas barjeras, kas iekļautas normatīvajos aktos un kavē veselīgu uzņēmējdarbības attīstību. Iestāde kopumā saņēma 34 pieteikumus, no kuriem trīs ar titulu "Konkurences aizstāvis 2019" tika apbalvoti Pasaules Konkurences dienā, 5. decembrī.

Pasaules Konkurences dienā iestāde rīkoja **diskusiju pasākumu "Saskares punkts: konkurence"**, kurā bija aicināti piedalīties pārstāvji no valsts iestādēm, pašvaldībām un uzņēmējdarbības, lai diskutētu par šo pušu attiecībām godīgas konkurences ciņā sešās sabiedrībai nozīmīgās nozarēs: kultūrā, veselībā, namu apsaimniekošanā, vietējā tūrismā, atkritumu apsaimniekošanā un digitālajos pakalpojumos.

Konkurences padomes Pasaules konkurences dienā, 5. decembrī, rīkotais diskusiju pasākums "Saskares punkts: konkurence".

Rīgas 66. speciālās vidusskolas skolēni Atvērto durvju dienā viesojas Konkurences padomē un Patērētāju tiesību aizsardzības centrā.

Aktivitātes plašakai sabiedrības iesaistīšanai

Līdzās dažādu mērķa grupu izglītošanai 2019. gadā Konkurences padome rīkoja vai piedalījās citu organizāciju īstenotajās publiskajās aktivitātēs – konferencēs, forumos, tematiskajos pasākumos u.c.

2019. gadā Konkurences padome turpināja daļību **pretkrāpšanas kustībā #Atrāpies!**, īpaši izceļot tēmu par konkurences pārkāpumu ziņošanu. Kopīgi ar citām kustībā iesaistītajām iestādēm Konkurences padome otro reizi **piedalījās sarunu festivālā “LAMPA”**, piedāvājot pasākuma apmeklētājiem iejusties godīgo un negodīgo uzņēmēju lomās iestādes sagatavotajā spēlē “Kartelis”.

Iestāde 2019. gadā nodrošināja vairākas aktivitātes skolēnu auditorijai. Konkurences padome sadarbībā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centru **valsts pārvaldes Atvērto durvju dienā** izglītoja Rīgas 66. speciālās vidusskolas skolēnus, atraktīvā un informatīvā veidā sniedzot ieskatu konkurences un patērētāju tiesību nozīmē un abu iestāžu darbā. Tāpat Konkurences padome kopā ar Ekonomikas ministriju **projekta „Darbs valsts pārvaldē – varbūt tas ir mans ceļš?”** ietvaros Saldus vidusskolas 12. klases skolēnus iepazīstināja ar iestādes darba ikdienu.

Līdzās kopīgām izglītošanas aktivitātēm Konkurences padome 2019. gadā aizvadīja 32 starpstipendiju sadarbības tikšanās par dažādiem tematiem.

Konkurences padome attīsta komunikāciju

2019. gadā Konkurences padome paplašināja komunikācijas kanālus un uzsāka **Konkurences padomes podkāsta par konkurenci** gatavošanu. Podkāstā audio formātā iestādes eksperti piedāvā uzzināt par konkurences tiesību aktualitātēm, iestādes pieņemtajiem lēmumiem vai noslēgtu uzraudzību tirgos, kā arī tematiem, kas saistīti ar

konkurences kultūras veicināšanu, piemēram, ziņošanu par pārkāpumiem.

Podkāsts par konkurenci klausāms iestādes tīmekļa vietnē www.kp.gov.lv un vietnes *SoundCloud* Konkurences padomes kanālā.

Sabiedrības līdzdalība

2019. gadā Konkurences padome aizvadīja **vairāk nekā 50 tikšanās reizes ar uzņēmējiem un nevalstiskajām organizācijām**, lai diskutētu par konkurences attīstību un problēmjautājumiem dažādās nozarēs un veicinātu godīgas konkurences principu ievērošanu. Papildus iestāde šīm mērķa grupām nodrošināja informatīvos seminārus par dažādiem konkurences tiesību ievērošanas aspektiem, tostarp aizliegtu vienošanos nepieļaušanu starp konkurentiem vai asociāciju ietvaros.

Konkurences padome sagatavoja **trīs vadlīnijas**, no kurām divi dokumenti mērķēti publiskām personām, bet viens – tirgus dalībniekiem. Vadlīnijās uzņēmējiem Konkurences padome skaidro izlīgumu noslēgšanas tiesisko pamatojumu, slēgšanas procedūru, kā arī noslēgšanas tiesiskās sekas.

Rudenī Konkurences padome rīkoja **septīto Juristu forumu**, kurā iestādes pārstāvji tiek ar konkurences tiesību praktizējošiem juristiem un advokātiem. Šī foruma centrālais temats bija publisku personu iesaiste uzņēmējdarbībā.

2019. gada 1. maijā Latvijā stājās spēkā **Trauksmes celšanas likums**. Konkurences padome veica visas nepieciešamās darbības, lai nodrošinātu kārtību, kādā izskatāmi trauksmes cēlēju ziņojumi. 2019. gadā Konkurences padome saņēma divus ziņojumus, tomēr pēc padziļinātas iepazīšanās ar saturu iestāde secināja, ka tie nekvalificējas kā trauksmes cēlēju ziņojumi. ■

STARPTAUTISKĀ DARBĪBA

2019. gadā Konkurences padomes pārstāvji veicināja Latvijas atpazīstamību un stiprināja iestādes pozīcijas starptautiskajā vidē, **uzstājoties 21 ārvalstu pasākumā**, t.sk. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD), Starptautiskā Konkurences tīkla un Eiropas Konkurences tīkla rīkotajos pasākumos.

Pasaules Bankas grupas un Starptautiskā Konkurences tīkla Konkurences advokācijas konkursa apbalvojums par Konkurences padomes veikto tirgus uzraudzību.

Apbalvojums par konkurences aizstāvēšanu

2019. gadā Konkurences padome Pasaules Bankas grupas un Starptautiskā Konkurences tīkla rīkotajā **Konkurences advokācijas konkursā** (*Competition Advocacy Contest*) 2018-2019 **saņēma augstāko apbalvojumu par iestādes piedāvāto rosinājumu atvērt brīvai konkurencei transportlīdzekļu tehniskā stāvokļa kontroles tirgu.**

Konkursa mērķis ir izcelt konkurences iestāžu, valsts un nevalstisko organizāciju un privātā sektora centienus veicināt veselīgu konkurenci dažādos tirgos. Nominācijā "Konkurences veicināšana kā rīks korupcijas apkarošanai un vienlīdzīgiem noteikumiem publiskajiem un privātajiem tirgus spēlētājiem" par vienu no diviem uzvarētājiem atzīta Latvijas Konkurences padome un tās tirgus izpēti transportlīdzekļu valsts tehniskās apskates jomā, kas tika noslēgta 2018. gadā.

Saglabātas pozīcijas labāko konkurences iestāžu reitingā

2019. gadā starptautiskais izdevums *Global Competition Review* ikgadējā konkurences iestāžu reitingā *Rating Enforcement* piekto gadu pēc kārtas Latvijas Konkurences padomi ierindoja **starp 37 pasaules vadošajām konkurences iestādēm.**

Izdevums pārskatā norāda, ka Konkurences padomei ir vismazākais budžets no visām vērtētajām iestādēm, vienlaikus aptaujātie neatkarīgie juristi atzīst, ka "salīdzinājumā ar pārējām Baltijas valstīm Latvijas konkurences iestāde ir visaktīvākā un viskompetentākā".

Latvija karteļu apkarošanā ir trešā aktīvākā Eiropas Ekonomikas zonā

Izdevuma *Policy and Regulatory Report* veiktā analīze liecina, ka Konkurences padomes darbs konkurentu aizliegto vienošanos jeb **karteļu apkarošanā novērtēts kā trešais aktīvākais** starp visām Eiropas Ekonomikas zonas jurisdikcijām.

Laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam iestāde piemēroja sodošus lēmumus 11 karteļa lietās.

Priekšsēdētāja atkārtoti apstiprināta OECD Konkurences komitejas Birojā

2018. gadā Konkurences padomes priekšsēdētāja Skaidrīte Ābrama tika ievēlēta OECD Konkurences komitejas Birojā, kļūstot par pirmo Austrumeiropas pārstāvi, kam ir iespēja piedalīties organizācijas konkurences politikas programmas un darba kārtības veidošanā. 2019. gada 4. decembrī **OECD S. Ābramu atkārtoti apstiprināja Biroja locekļa amatā.**

Labās starptautiskās prakses iepazīšana

2019. gadā Konkurences padomes eksperti Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas "Valsts administrācija" ietvaros apmeklēja **Somijas un Zviedrijas konkurences iestādes**, lai iepazītos ar labo praksi publisku personu uzraudzībā.

Ārpus konkrētā projekta iestādes pārstāvji apmeklēja Lietuvas konkurences iestādi, lai pārrunātu publisku personu darbības uzraudzību, kā arī devās mācību vizītē uz Austrijas konkurences iestādi, lai stiprinātu savas zināšanas par skrīninga metodēm karteļu pārkāpumu atklāšanā un par elektronisko pierādījumu iegūšanu un analīzi konkurentu aizliegto vienošanos lietās. ■

KONKURENCES PADOMES PĀRVALDĪBA

Konkurences padomes darbības rezultatīvie rādītāji

2019. gadā Konkurences padome kopumā ir sasniegusi plānotos rezultātos rādītājus, kas iestādei noteikti budžeta apakšprogrammā "Konkurences politikas ieviešana". Vairākās rezultatīvo rādītāju pozīcijās, t.sk. attiecībā uz tiesvedībām, atzinumu un priekšlikumu sniegšanu, sabiedrības izglītošanu, plānotā vērtība ir pārsniegta.

Rādītāja nosaukums / Pasākuma nosaukums	Plānotā vērtība	Izpilde
Veikti preventijas pasākumi un iespējamo pārkāpumu lietu izmeklēšana, tirgu izpēte. <i>Pasākumu kopējais skaits/pasākumu skaits ar augsto prioritāti</i>	25/11	21/10
t.sk. veikta iespējamo pārkāpumu lietu izmeklēšana/tirgu izpēte saistībā ar NMPAL piemērošanu. <i>Pasākumu kopējais skaits</i>	2	2
t.sk. konkurences problemātikas izpēte un veicināšana tirgos, kur brīvu un godīgu konkurenci (t.sk. konkurences neitralitāte) negatīvi ietekmē publisku personu iesaiste. <i>Pasākumu kopējais skaits</i>	3	3
t.sk. patērētāju un tirgus dalībnieku piekļuves iespēju digitāliem pakalpojumiem barjeru identificēšana un konkurences veicināšanas pasākumi, nodrošinot to novēršanu. <i>Pasākumu kopējais skaits</i>	1	1
Izvērtēta tirgus dalībnieku plānoto apvienošanās un vienošanās seku ietekme uz konkurējošo vidi. <i>Lietu skaits/augstās prioritātes lietu skaits</i>	16/6	18/3
Veiktas padziļinātas inspekcijās iegūto datu (e-pierādījumu) analīzes. <i>Skaits (aprēķināms reizi gadā)</i>	8	5
Pārstāvība tiesvedības procesā (fiziskā pārstāvība un rakstiskā pārstāvība). <i>Skaits</i>	15	29
Pabeigts administratīvais process tiesā un spēkā atstāto iestādes lēmumu īpatsvars. <i>Procentuāli (aprēķināms reizi gadā)</i>	>80	100 %
Sniegti skaidrojumi, atzinumi, priekšlikumi, nodrošināta normatīvo aktu un vadlīniju izstrāde. <i>Dokumentu skaits</i>	100	124
t.sk. sniegti skaidrojumi, atzinumi, priekšlikumi, nodrošināta normatīvo aktu un vadlīniju izstrādē saistībā ar Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma piemērošanu. <i>Dokumentu skaits</i>	12	13
t.sk. saistībā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta piemērošanu. <i>Dokumentu skaits</i>	15	12
Novērti ierobežojumi no publisku personu darbības (sasniegtā pozitīvā rezultāta īpatsvars pret visu veikto pasākumu skaitu). <i>Procentuāli (aprēķināms reizi gadā)</i>	15 %	21 %
Sabiedrības izpratnes veidošana par brīvu un godīgu konkurenci. <i>Pasākumu kopējais skaits</i>	20	48
t.sk. saistībā ar Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma piemērošanu. <i>Pasākumu kopējais skaits</i>	3	4
Uzņēmēju pozitīvs vērtējums par Konkurences padomes darbību (aptaujā sniegto atbilžu uz attiecīgo jautājumu "pozitīvi" un "drīzāk pozitīvi" īpatsvars %). <i>Procentuāli (aprēķināms reizi gadā)</i>		2019. gadā netiks rēķināts, jo aptauja tiek veikta reizi divos gados, un 2018. gadā tā ir notikusi
Stiprināta Konkurences padomes loma un atpazīstamība starptautiskā vidē (publikāciju un pasākumu skaits ar uzstāšanos). <i>Pasākumu kopējais skaits</i>	34	43
Darbinieku mainība (aizgājušo darbinieku skaits pret kopējo strādājošo skaitu). <i>Procentuāli (aprēķināms reizi gadā)</i>	<22	32 %
Darbinieku lojalitāte (darbinieku īpatsvars %, kuri iekšējā aptaujā atbildējuši, ka turpinās tiesiskās attiecības ar iestādi turpmākos divos gados). <i>Procentuāli (aprēķināms reizi gadā)</i>	>85	62 %
Sabiedrības ieguvums no Konkurences padomes darbības. <i>3 gadu vidējais milj. eiro</i>	>20	24,8

KONKURENCES PADOMEI PIEŠKIRTAIS FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Ar savu darbību iestāde īsteno budžeta programmas „Godīgas konkurences nodrošināšana, iekšējā tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība” (26.00.00) apakšprogrammu „Konkurences politikas ieviešana” (26.02.00).

Pārskata gada plānotie izdevumi (kopā) ir 1 304 484 eiro, to izpilde – 1 379 900 eiro. 2019. gadā Konkurences padome apguva 99,44 % no iestādei paredzētā (piešķirtā) finansējuma.

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			plāns	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 280 553	1 304 484	1 387 629
1.1.	dotācijas	1 280 553	1 304 484	1 387 629
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	1 259 593	1 304 484	1 379 900
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 240 084	1 284 484	1 351 523
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 240 084	1 284 484	1 351 523
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	19 509	20 000	28 377

UZLABOJUMI IESTĀDES PĀRVALDĪBĀ

Lai nodrošinātu veiksmīgu un konsekventu iestādes darbību, Konkurences padome 2019. gadā sagatavoja **piecus iekšējai lietošanai paredzētus noteikumus**. Dokumenti aptvēra fizisko personu datu aizsardzības jautājumus, personālvadības jautājumus elastīga darba laika piemērošanai u.c.

Tāpat 2019. gadā Konkurences padome pilnveidoja vairākus iekšējos procesus. Iestāde **pārskatīja dokumentu pārvaldības sistēmu**, lai iekšējā dokumentu aprīte būtu sekmīga un efektīva, kā arī pārvaldības kārtība būtu īstenota atbilstoši aktuālajai situācijai. Iestāde **pārskatīja datu incidentu pārvaldības kārtību**, kurā atrunāti noteikumi Konkurences padomes rīcībā esošo datu pārkāpuma riska gadījumā.

2019. gadā Konkurences padome iesaistījās Ekonomikas ministrijas resora **vienotās darba vides ieviešanas projektā**, kura virsmērķis ir nodrošināt centralizētu, uz modernām tehnoloģijām balstītu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pakalpojumu sniegšanu visā ministrijas resorā un uzlabot pamatdarbības procesu elektronizācijas līmeni. Konkurences padomes gadījumā tiks modernizēta pārkāpumu lietu izmeklēšana, nodrošinot nepieciešamo materiālu un procesa ķēžu digitalizēšanu un sekmīgāku piekļūstamību datiem no dažādām valsts informāciju sistēmām.

2019. gadā Konkurences padome stiprināja kapacitāti izmeklēšanas jomā, iepērkot **jaunu elektronisko pierādījumu ievākšanas, apstrādāšanas un analizēšanas programmatūru**, tādējādi uzsākot iestādes tehniskā nodrošinājuma uzlabošanu, kas paredzēts konkurences tiesību pārkāpumu efektīvākai izmeklēšanai.

Gada laikā Konkurences padomes darbinieki **apmeklēja 37 ārējo lektoru vadītas apmācības**, tādējādi ceļot savu profesionālo kompetenci par krāpšanas novēršanu, datu vizualizāciju, pretkorupcijas pasākumiem, personas datu apstrādi, uzņēmējdarbību un ekonomiku u.c. tematiem.

Lai nodrošinātu labās prakses apmaiņu organizācijā un nodrošinātu institucionālo atmiņu, 2019. gadā Konkurences padomē aizvadīti **deviņi iekšējie pasākumi**, t.sk. apmācības, kas īstenotas ar darbinieku atbalstu.

Ņemot vērā, ka 2019. gads ir noslēdzošais posms Konkurences padomes trīs gadu stratēģijā, iestāde uzsāka darbu pie **jaunas stratēģijas izstrādes**, kas aptvers laika posmu no 2020. līdz 2023. gadam. ■

TRĪSGADU STRATĒGIJAS IZPILDE

Konkurences padome 2017.-2019. gada darbības stratēģijā **izvirzīja četrus definētos pamatvirzienus**, nodrošinot plānoto rezultātu pārsniegšanu lielākā daļā rādītāju konkurences aizsardzības, izglītošanas un starptautiskās darbības virzienu ietvaros. Lai arī tika panākta efektīvāka resursu izmantošana ierobežota finansējuma apstākļos, iestādei nebija iespējams sasniegt atsevišķus rezultātīvos rādītājus, piemēram, attiecībā uz kapacitātes stiprināšanu,

kas ietekmēja lietu izmeklēšanu konkurences aizsardzības virziena ietvaros.

Gads	Piešķirtais finansējums (eiro)	Budžeta izlietojums
2017	1 276 779	95,92 %
2018	1 304 579	98,36 %
2019	1 304 484	99,44 %

1. virziens

Iestādes darbības kapacitātes stiprināšana, balstoties uz profesionāliem un atbildīgiem darbiniekiem.

Šajā virzienā Konkurences padomes mērķis bija kļūt par pieprasītu un atpazīstamu darba devēju, pie kura vēlas strādāt dažādu nozaru speciālisti.

Gads	Darbinieku mainība		Darbinieku lojalitāte	
	Plānotais rādītājs	Sasniegtais rādītājs	Plānotais rādītājs	Sasniegtais rādītājs
2017	30 %	16%	70 %	84 %
2018	25 %	24 %	70 %	86 %
2019	20 %	32 %	70 %	62 %

► Grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā, kas stājās spēkā 2018. gadā, paredzēja Konkurences padomei tiesības autonomi noteikt savu darbinieku atalgojuma sistēmu.

► Iestāde izstrādāja un ieviesa jaunu atalgojuma sistēmu, kā rezultātā atalgojums dažādām amatu grupām tika pietuvināts situācijai darba tirgū. Tā kā netika piešķirts papildu finansējums, tas liedza iestādei iespēju palielināt atalgojumu konkurētspējīgā darba tirgus līmenī. Prioritārais mērķis netika pilnībā sasniegts, un Konkurences padome piedzīvoja būtisku darbinieku mainību.

► Iestāde īstenoja personāla apmācības, nodrošinot darbiniekiem vadītāja prasmju attīstīšanu, izmeklēšanas darbību veikšanas un IT pierādījumu iegūšanas un apstrādes prasmju pilnveidošanu atbilstoši aktuālām tendencēm.

2. virziens

Būtisku konkurences pārkāpumu, tirgus kropļojumu atklāšana un novēršana, tirgus koncentrāciju nelabvēlīgās ietekmes nepieļaušana.

Prioritārais mērķis bija pilnveidot normatīvo regulējumu, kas ļautu efektīvāk atturēt no aizliegtu vienošanos pārkāpumiem un publisku personu radītiem konkurences kropļojumiem.

Gads	Prevencijas pasākumi (skaits/prioritārās nozares)		Naudas sodi		Noslēgtās tiesvedības		Apvienošanas izvērtēšana (ziņojumu skaits/prioritārās nozares)		Novērsti konkurences ierobežojumi, kurus var radīt normatīvie akti un publisku personu darbība	
	Plānotais	Sasniegtais	Piemērotie	Valsts budžetā iemaksātie	Plānotais	Sasniegtais	Plānotais	Sasniegtais	Plānotais	Sasniegtais
2017	31/9	31/10	10 116 138 eiro	3 917 165 eiro	Vismaz 80 %	100 %	15/4	13/2	12 %	10 %
2018	28/10	25/13	308 514 eiro	445 613 eiro	Vismaz 80 %	100 %	15/6	20/5	14 %	30 %
2019	25/11	21/10	3 152 549 eiro	147 927 eiro	Vismaz 80 %	100 %	15/6	18/3	15%	21 %

- ▶ Nepietiekamas kapacitātes, t.sk. augstas darbinieku mainības un ierobežota finansējuma, apstākļos Konkurences padome nodrošināja lielāko daļu plānoto rezultātu rādītāju sasniegšanu.
- ▶ Prevencijas pasākumu (pārskatīšanu izmeklēšana un tirgu uzraudzība) rādītāji kopumā izpildīti daļēji. Darbības efektivitāti apliecina uzvarēto pēdējās tiesu instances tiesvedību rādītājs – pieņemtie lēmumi ir atstāti spēkā 100 % gadījumos.
- ▶ Trīs gadu laikā iestāde veica uzraudzību un sagatavoja priekšlikumus vairākos sabiedrībai nozīmīgos tirgos:

farmācijā, apdrošināšanā un finansēs, automašīnu tehniskajā apskatē, mazumtirgzniecībā, digitālajos pakalpojumos u.c.

- ▶ 2018. un 2019. gadā iestāde izvērtēja lielāku skaitu uzņēmumu apvienošanas ziņojumu nekā plānots, kas pieprasīja resursu pārvirzīšanu tieši uz šo darbības virzienu. Iestāde izvērtēja mazāku skaitu apvienošanās ziņojumu prioritārajās nozarēs, jo darījumi neskāra konkrētās nozares.
- ▶ 2018. un 2019. gadā pieauga Konkurences padomes efektivitāte, novēršot ierobežojumus normatīvajos aktos, kropļojumus no publisku personu darbības un analizējot to iesaisti uzņēmējdarbībā.

3. virziens

Nozaru dalībnieku un publisku personu izpratnes par brīvu un godīgu konkurenci, konkurences politiku un kultūru veidošana.

Iestādes prioritāte bija veidot sabiedrības izpratni par konkurenci, panākt sadarbību ar citām radniecīgām iestādēm, nodrošinot kopīgas apmācības, meklēt jaunas mērķauditorijas un jaunas metodes auditorijas sasniegšanā.

Gads	Konkurences tiesību popularizēšanas pasākumi (individuālie)		Izglītošanas aktivitātes ar sadarbības partneriem	
	Plānotais skaits	Sasniegtais skaits	Plānotais skaits	Sasniegtais skaits
2017	6	10	4	20
2018	7	15	4	11
2019	8	32	4	16

- ▶ Visos stratēģijas cikla gados iestāde pārsniedza plānotos rādītājus. Konkurences padome īstenoja individuālus un ar sadarbības partneriem kopīgus izglītojošos pasākumus par dažādiem tematiem, tostarp aizliegtu vienošanos nepieļaušanu un pazīmju atpazīšanu, konkurences neitralitātes ievērošanu, piegādātāju un mazumtirgotāju sadarbību u.c.

- ▶ Starp izglītošanas aktivitātēm izceļams Konkurences padomes iniciētais 2017. un 2018. gada semināru cikls "Par godīgu uzņēmējdarbību", kurā piesaistīts arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs un Iepirkumu uzraudzības birojs. Iestādes viesojās 11 Latvijas pilsētās, izglītojot gandrīz 600 iepirkumu rīkotājus un uzņēmējus par publisko iepirkumu jautājumiem.
- ▶ Kopš 2017. gada Konkurences padome rudenī rīko konkurences kultūru veicinošu akciju, iesaistot dažādas mērķa grupas. Iestāde rīkoja eseju konkursu vidusskolēniem un studentiem, *stop-motion* video konkursu vidusskolēniem un konkurenci ierobežojošu normatīvo aktu ziņošanas akciju iedzīvotājiem.
- ▶ Lai aptvertu jaunu auditoriju un popularizētu godīgas konkurences principus, Konkurences padome īstenoja jaunas metodes un pieejas, attīstot komunikāciju digitālajā vidē, t.sk. izveidojot iestādes kontu sociālajā tīklā *Facebook* un sagatavojot ierakstus Konkurences padomes podkāstam par konkurenci.

4. virziens

Iestādes lomas un atpazīstamības stiprināšana starptautiskā vidē.

Būt iestādei, kas veido pienesumu konkurences tiesību un prakses attīstībā starptautiskā līmenī.

Gads	Līdzdalība starptautiskos pasākumos (uzstāšanās)		Publikāciju skaits ārzemju izdevumos	
	Plānotais skaits	Sasniegtais skaits	Plānotais skaits	Sasniegtais skaits
2017	17	27	10	15
2018	19	20	12	17
2019	19	21	15	22

- ▶ Iestādes eksperti piedalījās dažādos starptautiskos un reģionālos pasākumos, piemēram, Baltijas konkurences konferencē, OECD Konkurences komitejas darba grupās, Eiropas konkurences tīkla un citos organizētajos semināros un konferencēs, nodrošinot aktīvu līdzdalību, uzstājoties vai

piedaloties diskusijās. Vidēji stratēģijas ciklā nodrošināta daļa 20 pasākumos gadā, sniedzot būtisku saturisku pienesumu un nodrošinot labās starptautiskās prakses apmaiņu.

- ▶ Konkurences padome nemainīgi ierindota *Global Competition Review Rating Enforcement* pasaulē labāko konkurences iestāžu reitingā. Saskaņā ar izdevuma *Policy and Regulatory Report* veikto analīzi Konkurences padome ir trešā aktīvākā karteļu apkarotāja Eiropas Ekonomikas zonā.
- ▶ 2018. gadā Konkurences padomes priekšsēdētāja S. Ābrama ievēlēja un 2019. gadā pārvēlēja OECD Konkurences komitejas birojā.
- ▶ Iestāde par 2018. gadā veikto uzraudzību transportlīdzekļu tehniskās apskates tirgū un rosinājumu šo tirgu atvērt brīvai konkurencei Pasaules Bankas grupas un Starptautiskā Konkurences tīkla rīkotajā Konkurences advokācijas konkursā saņēma augstāko apbalvojumu.

KONKURENCES PADOMES PRIORITĀRIE UZDEVUMI 2020. GADĀ

Konkurences padome, izvērtējot nozaru un uzņēmējdarbības vidē konstatētās tendences un izaicinājumus iepriekšējā trīs gadu stratēģiskā cikla laikā, kā arī iestādes darba plānu izpildi un resursu iespējas, formulēja divas pamatprioritātes turpmākajam periodam.

- ▶ Pirmā prioritāte: efektīvzēt un modernizēt konkurences uzraudzību un pārkāpumu izmeklēšanu tautsaimniecībai nozīmīgās nozarēs,
- ▶ Otrā prioritāte: veicināt augstu konkurences kultūru, radot izpratni par godīgas konkurences radītiem ieguvumiem sabiedrībai.

To izpildei jāveicina nozaru un uzņēmējdarbības attīstība netraucētas tirgus ekonomikas apstākļos un jārada sabiedrībai ieguvumi, kas pieejami tikai brīvas un spēcīgas konkurences apstākļos.

2020. gadā atbilstoši minētajām pamatprioritātēm iestādei izvirzīti pieci galvenie uzdevumi.

1. Veikt smagāko pārkāpumu lietu izmeklēšanu

Tas attiecas gan uz jaunu pārkāpumu atklāšanu, gan uz jau uzsāktām lietām, t.sk. apjomīgo lietu par iespējamām aizliegtām vienošanām nozīmīgu būvniecības objektu iepirkumos, ierosināto lietu par iespējamu dominējoša stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu dzelzceļa kravu pārvadājumu tirgū, turpinot Rīgas pilsētas atkritumu apsaimniekošanas jeb t.s. "Tīrīgas" lietu u.c.

Maznozīmīgu pārkāpumu indikāciju gadījumos Konkurences padome turpinās jau veiksmīgi iedibināto praksi un izmantos citus preventīvus rīkus – brīdinājumus, pārrunas un publiskus aizrādījumus. Šādas "Konsultē vispirms" principa metodes ir un būs izmantotas tikai gadījumos, ja tirgus dalībnieki pirmo reizi ir nonākuši Konkurences padomes redzeslokā un īstenotais konkurences ierobežojums nav radījis būtiski nelabvēlīgas sekas.

2. Efektīvi uzraudzīt publisku personu darbības tirgos

2020. gada 1. janvārī stājās spēkā grozījumi Konkurences likumā, kas aizliedz publiskām personām pārkāpt vienlīdzīgas konkurences principus, nepamatoti ierobežojot privātajiem uzņēmējiem iespēju darboties tirgū.

Ieviešot šo jauno regulējumu, Konkurences padomes rīcībā būs divu veidu instrumenti. Pirmkārt, konsultējoša rakstura, intensīvi turpinot jau 2019. gadā uzsāktās informatīvās aktivitātes – tiekoties ar valsts iestāžu un pašvaldību amatpersonām un skaidrojot konkurences neitralitātes nodrošināšanas principus, kā arī diskutējot par risinājumiem iespējamo tirgus nepilnību un ierobežojumu gadījumos. Otrkārt, disciplinējoša rakstura, ja tirgus dalībnieku pamatotu sūdzību gadījumā apstiprināsies publisku personu negodprātīga rīcība, tad iestāde vērsīsies ar visu likuma bardzību, lai atjaunotu vienlīdzīgas konkurences apstākļus.

Vienlaikus Konkurences padome aktīvi uzraudzīs publisku personu lēmumu un darbību ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi, vērtējot normatīvos aktus vai to plānotos grozījumus.

Papildus tam 2020. gadā sagaidāms intensīvs konsultāciju un atzinumu sniegšanas darbs atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta piemērošanai. Tas nozīmē, ja valsts un pašvaldības grasās dibināt jaunu kapitālsabiedrību, turpina savu darbību uzņēmējdarbībā vai plāno to paplašināt, Konkurences padomei ir jāsniedz savs vērtējums. Šāds izvērtējums, tostarp no ietekmes uz konkurenci skatu punkta, valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībām par to komercdarbības pamatotību ir jāveic ne retāk kā reizi piecos gados. Vairums pēdējo izvērtējumu veiktušas 2015. gada beigās.

3. Līdzdarboties normatīvo aktu un tirgu sakārtošanā.

Atkritumu apsaimniekošana un farmācija – tie būs prioritārie tirgi, kuros Konkurences padomes iesaiste visa gada garumā būs nepieciešama, lai novērstu konkurences šķēršļus nozaru regulējumā, izvērtētu nākotnes regulējuma projektus vai sniegtu esošā regulējuma novērtējumu, veicinot konkurences attīstību.

Nemot vērā to, ka digitālā ekonomika ieņem aizvien lielāku nozīmi tirgus attīstībā, iestāde atsevišķu tirgu uzraudzībā analizēs dažādu tirdzniecības platformu ietekmi uz konkurenci.

2020. gadā Konkurences padome noslēgs uzraudzību finanšu pakalpojumu, stikla iepakojuma apsaimniekošanas, siltuma piegādes pakalpojumu u.c. tirgos.

4. Izglītot, informēt, konsultēt

Konkurences padome turpinās atvērtu komunikāciju ar visām sabiedrības grupām. Iespējas ir dažādas: piedāvājot piedalīties izglītojošos semināros “pēc pieprasījuma” (iestādē tos varat pieteikt gan telefoniski, gan e-pastā, gan tīmekļa vietnē www.kp.gov.lv), organizējot tikšanās ar nozaru pārstāvjiem, kā arī labprāt piedaloties un uzstājoties nozaru forumos, kas skar konkurences tiesību problemātiku. Aicinām aktīvi izmantot visas šīs iespējas, jo īpaši gadījumos, ja ir kādas neskaidrības par godīgas konkurences principu ievērošanu.

5. Stiprināt Konkurences padomes IKT un cilvēkresursu kapacitāti

2020. gadā Latvijas nacionālajos tiesību aktos, t.sk. Konkurences likumā, jāpārņem t.s. ECN+ direktīva 2019/O1, kas paredz, ka visām ES konkurences iestādēm jābūt nodrošinātām ar nepieciešamajiem rīkiem efektīvai konkurences tiesību piemērošanai. Konkurences padome jau 2019. gadā uzsāka darbu, gatavojot nepieciešamos grozījumus, lai stiprinātu iestādes pilnvaras. Vienlaikus iestāde rēķinās ar to, ka visbeidzot sekos reāla rīcība no atbildīgajām valsts institūcijām, lai stiprinātu iestādes kapacitāti.

Lai izpildītu 2020. gadam izvirzītos pamatuzdevumus, Konkurences padome plāno pilnveidot iekšējos procesus, turpināt veidot resurstaupīgu, sociāli atbildīgu un aktīvu darba vidi, tostarp, uzsākot pāreju uz pilnībā elektronisku lietu pārvaldību, meklēt iespējas rekrutēt profesionālus darbiniekus, kā arī piesaistīt ārējos ekspertus. Pētījumu veikšana un ekspertu piesaiste īpaši aktuāla ir sarežģītāko apvienošanās ziņojumu izvērtēšanā, piemēram, elektronisko pakalpojumu tirgos, lai tie prioritārā kārtā tiktu izvērtēti maksimāli ātri un kompetenti, nepieļaujot tirgus koncentrācijas pieaugumu un pārmaksu patērētājiem.

2020. gadā nozīmīga loma iestādes darbā tiks atvēlēta starptautiskajai sadarbībai, apmainoties ar pieredzi, risinot ikdienas darbā aktuālus jautājumus pirmām kārtām ar kolēģiem no Baltijas un Ziemeļvalstu konkurences iestādēm, kā arī aktīvi līdzdarbojoties starptautiskos forumos un tīklos. ■

**Komunikācijas
nodaļas vadītāja
Paula Vilsone:**

“Konkurences padomes nemainīga prioritāte vairāku gadu garumā ir konkurences kultūras veicināšana, kas nozīmē stiprināt dažādu sabiedrības grupu izpratni un zināšanas par godīgas konkurences principiem. Līdz ar to Konkurences padomei ir svarīgi būt viegli sasniedzamai un sabiedrībai atvērtai iestādei. Tāpēc aicinām: ja rodas neskaidrības par korektu konkurences principu ievērošanu, sazinieties ar Konkurences padomes ekspertiem, kas centīsies rast atbildi uz Jūsu interesējošajiem jautājumiem.”

SAZIŅA AR KONKURENCES PADOMI

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010

tālr. 67282865

e-pasts konkurence@kp.gov.lv

www.kp.gov.lv

Konkurences padome